

PATROON Abc: Abiotisch

De niet-levende natuur: bodem, water, lucht, weer, fysische processen

DIVERSITEIT

De fysieke en ruimtelijke variatie, herkenbaar of detecteerbaar op alle schaalniveaus in het gebied.

SCHEIDEN/VERBINDEN

Fysiek aanwezige verbindingen tussen verschillende eenheden (bv bodem) en scheidingen die interacties beperken.

STROMEN/DYNAMIEK

Stromend/stilstaand water, aanvoer mineralen/nutriënten

A

B

C

D

E

F

G

H

I

VARIATIE

Iedere schaal kent variatie: grondsoorten, hoog/laag verschijningsvormen van het landschap: geologie, geomorfologisch, bodemgesteldheid, oriëntatie, droog-nat en mineraalrijkdom.

VOORRADEN

Bodemschatten, water/grondwater, rijk/arm ruimte als schaarse voorraad, mineralen/nutriënten, (grond-)water en resources: hernieuwbaar (bv door aanvoer rivieren) en niet-hernieuwbaar.

DYNAMIEK

Beweging, eb/vloed, droog/nat, koud/warm fysieke natuurlijke dynamiek door weer en wind, stromend water en verplaatsingen hoog-laag

GRENZEN

Hard/zacht, zichtbaar/onzichtbaar, herkenbaar overgangen in het landschap op basis fysieke omstandigheden. Primair identificeren van 'harde' en 'zachte' grenzen: scheidingen dan wel overgangen.

VERBINDINGEN

Open/gesloten, stilstaand/bewegend natuurlijke verbindingen tussen landschappelijke eenheden, zoals waadplassen, hellingen, 'bruggen' en 'tunnels' van natuurlijke aard.

EILANDEN

Geïsoleerd/verbonden, karakteristieke overgangen kennen grote diversiteit in omgevingscondities. Deze condities bepalen de biotische ontwikkelmogelijkheden.

INPUT (BRONNEN)

Aanvoer van water en mineralen/nutriënten, rijk/arm condities en ook stromen als kwelsituaties. De kern: van buiten naar binnen.

THROUGHPUT

Verandering fysisch, voorbijgaand/blijvend (nutriënten) identificatie van stromen binnen het gebied/systeem, interacties bodem, water en lucht/weer. De kern: stromen binnen de grenzen van het systeem/gebied.

OUTPUT

Water / mineralen/nutriënten wat stroomt naar buiten? Welke stromen verlaten het gebied en welke kwaliteit hebben deze stromen. De kern: van binnen naar buiten.

PATROON aBc: Biotisch
De levende natuur: flora & fauna

DIVERSITEIT
Diversiteit op verschillende schaalniveaus, soortenrijkdom, levensgemeenschappen, karakteristieke flora en fauna en hun onderlinge afhankelijkheden.

SCHEIDEN/ VERBINDEN
Soorten kennen afhankelijkheidsrelaties: onderling en door omgevingscondities

STROMEN/DYNAMIEK
Analyse van dynamische processen, beweging.

J   **K**   **L**

M   **N**   **O**

P   **Q**   **R**

(BIO-)DIVERSITEIT
Eenheid/verscheidenheid, individueel/families, voedselpiramide de mate van verscheidenheid in het natuurlijk systeem: soortenrijkdom vooral gezien op ruimtelijke schaal.

SYMBIOTISCHE RELATIES
Afhankelijkheid/samenwerking de betrekkingen tussen organismen en hun omgeving maar vooral de onderlinge betrekkingen. De verschillende organismen en hun 'leefsysteem' kunnen meer of minder onafhankelijk van elkaar functioneren. Hierdoor ontstaat een complex stelsel van afhankelijkheidsrelaties, vaak moeilijk duidelijk.

STABILITEIT
Nul/volledige dynamiek, kenmerkende ecologische verbanden (eerder/nu)de veerkracht, resilience, het vermogen om te reageren op veranderende omstandigheden (veerkracht en weerstand), geeft een indicatie voor de stabiliteit van de individuen, populaties en gemeenschap (levensgemeenschappen). De veerkracht hangt overigens direct samen met de intensiteit van interventies en veranderingen: hoe sneller hoe heftiger, hoe 'slomer' hoe rustiger.

PRODUCTIE/ CONSUMPTIE
Biomassa (eten/gegeten), fotosynthese
Symbiotische relaties, opbouw ecosystemen op verschillende schaal

CONCURRENTIE
Unieke/generale soorten, ruimte voor ontwikkeling
Verdringing door exoten, dynamische relaties

CONDITIES
Ecosysteem, groeiomstandigheden, nutriënten, verbindingzones. De interactie tussen soorten, selectie en regulatiemechanismen.

SUCCESSIE
Primair/secundair, Pioniers/ climaxsoorten, opbouw/afbraak (verval)
De natuur ontwikkelt zich zowel in de beschikbare ruimte als in de tijd. Dat temporele aspect is indicatief voor de 'volwassenheid' van natuurlijke systemen. Geleidelijke opeenvolging van gemeenschappen of soortencombinaties.

MIGRATIE
Stand/trek, emigratie/immigratie. Ecologische verbindingzones, groot en klein, zorgen voor mogelijkheden voor trek in gebieden.

CYCLI
Voedselkringloop, materialenkringloop
Cycli van het leven, afbraak leidt tot bodemleven en groeiomstandigheden voor volgende soorten/generaties.

PATROON abC: Cultureel

De antropogene factor: menselijke ingrepen in ruimte en tijd

DIVERSITEIT

Variatie in leefwijzen, functies, architectuur en andere elementen

SCHEIDEN/VERBINDEN

Relaties en de werkingen vormen de basis van de dynamiek die de mens toevoegt aan het systeem/gebied

STROMEN/DYNAMIEK

Relaties en de werkingen vormen de basis van de dynamiek die de mens toevoegt aan het systeem/gebied

S

T

U

V

W

X

Y

Z

π

SCHAAL

Intensief/extensief, groot/klein
Culturele rijkdom in vorm, gebruik en activiteit.

FUNCTIONALITEIT

Wonen, werken, recreëren, verplaatsen
Van oudsher is in ruimtelijke planning sprake van scheiding van functies. Meervoudige functies/benutting.

TIJDELIJKHEID

Oud/nieuw, blijvend/voorbijgaand, cultuurhistorie
Temporele diversiteit is de weerslag van vroegerheden-toekomst in het landschap.

BELANGEN

Economie, ecologie, sociaal
Gebruiksvormen kennen variatie in relatie met de omgeving. De afhankelijkheidsrelaties vormen de belangen.

INTENTIE

Samenwerking/eigenbelang, geloof/ongeloof
Sociale variatie en diversiteit leidt tot verbinding of afweer.

AFHANKELIJKHEID

Bereikbaar/onbereikbaar, overgangen/grenzen, verbonden/gescheiden
Herkenbare relaties op sociaal niveau, ecologische kenmerken en hun interactie.

VOORRADEN

Materialen, energie, tekort/overschot
Verbruiksgerichte stromen zoals energie en/of cyclische stromen.

VERPLAATSING

Beweging/stilstand, behoud/ontwikkeling, drukte/rust
Mobiliteit bepaalt dynamiek in het gebied. Sociale interacties.

WAARDE

Waarden/waardenloos, groei/stilstand/achteruitgang, economie/ecologie, temporeel
Economische, ecologische en sociale waarden in hun onderlinge samenhang. Waardeontwikkeling heeft een sterk temporeel aspect.